

Una exposició repassa els 75 anys dels gegants de Banyoles

Maria i Martirià en la cercavila de la festa major de l'any passat LLUÍS ROMERO.

Per al folklorista Àngel Vergés (Banyoles, 1968) hi ha una imatge de la infantesa que ara ha pres una dimensió especial: la d'en Xicu Mach (1920-2015), conegut com en Xicu Paiella –ebenista que treballava a la fusteria del carrer Santa Maria de Banyoles–, fent giragonses sota les faldilles de la gegantessa Maria; fent-la ballar com si s'acabés el món, amb l'actitud vital de qui amb disset anys va ser cridat a la guerra i des del front d'Aragó va signar, amb altres soldats banyolins, una carta adreçada a l'Ajuntament en què proclamaven el seu compromís republicà i en defensa de la llibertat per concloure amb un "Visca Banyoles!". Àngel Vergés s'escapava dels capgrossos, que sempre busquen les pessigolles a la mainada, i trobava confort veient ballar la gegantessa, que durant 32 anys va portar en Xicu Mach. Empresonat a Zamora i dos anys a

la presó de Girona perquè a la plaça de les Rodes va malparlar del feixista Franco, la reivindicació de la seva figura –per "valorar la gent anònima", assenyala Vergés– s'havia d'incloure en l'exposició dels 75 anys dels gegants de Banyoles que es va inaugurar ahir a Can Terradas i que forma part de la programació de la festa major de Sant Martirià. Comissariada per Àngel Vergés i l'historiador de l'art Guerau Palmada, tanca el cicle d'exposicions que des del 2021 s'han dedicat a repassar la història i reivindicar la tradició centenària del bestiari i la faràndula banyolina. L'exposició es podrà visitar fins al 12 de gener de l'any vinent.

Àngel Vergés destaca també les notes de l'alcalde Miquel Boix, que l'estiu del 1949 va "apostar" perquè Banyoles tingués uns nous gegants. Es va fer per subscripció popular. El novembre del 1949, la revista banyolina Horizontes va publicar en detall el cost de la faràndula. L'import per la parella de gegants, en Martirià i la Maria, i set capgrossos, afegint-hi la restauració de dos capgrossos antics, va ser d'11.264,90 pessetes. S'especificava, a més, que l'empresa Castañer regalava les espadnyes als portadors dels gegants i capgrossos. En la mateixa pàgina, i amb el títol en català de Ja tenim gegants, es recordava que la rebuda dels gegants, el 23 d'octubre del 1949, va ser "apoteòsica". Els set capgrossos que van arribar a Banyoles l'octubre del 1949 van ser el Pallasso, en Bigotis, en Dentarra, la Bruixa, la Marieta, la Fadrina i en Patufet.

Centenari d'en BerrugaA la mostra també es destaca que el 1924 l'Ajuntament va comprar a la fàbrica El Arte d'Eusebi Vidal de Barcelona dos capgrossos que van ballar per primer cop a la festa del Corpus. Són dos dels capgrossos més populars de la faràndula banyolina: en Berruga i en Guenyo.

Publicat a:

-El Punt Avui. Girona 04-10-2024, Pàgina 17

Font del document:

<http://www.elpuntavui.cat/societat/article/5-societat/2464582-una-exposicio-repassa-els-75-anys-dels-gegants-de-banyol-es.html>